

Панченко Б.С., студент 302 групи юридично-психологічного факультету Національної академії внутрішніх справ;

Науковий керівник: Красницька А.В., кандидат юридичних наук, доцент, старший викладач кафедри юридичного документознавства Національної академії внутрішніх справ

ДВОМОВНІСТЬ ЯК МОВНЕ ЯВИЩЕ

Двомовність (білінгвізм -від лат. *Bi-* подвійний *mai^ua-* мова) - специфічний стан суспільного життя, при якому спостерігається і є визнаним факт функціонування та співіснування двох мов у межах однієї держави. «Джерелом білінгвізму, як правило, виступає етнічна неоднорідність самого суспільства, наприклад, існування в одній державі двох етносів,

що користуються різними мовами. Через те, що в сучасному світі практично немає етнічно «чистих» держав, білінгвізм як явище отримав велике поширення» Г1, с. 171. Двомовність (білінгвізм) відображає ситуацію, коли відразу дві мови визнані державою, внаслідок юридичне закріплених норм або законів, на рівні офіційних і з рівноправним статусом для кожної з цих мов. Серед типових прикладів країн з офіційним білінгвізмом Канада, Бельгія, Фінляндія, Казахстан та інші. Інтеграційні процеси сприяють перетворенню Європи в багатомовний простір, у якому всі національні мови мають рівні права. Адже з відкриттям кордонів між країнами Європи посилюється мобільність людей, установлюються та виходять на новий рівень контакти, що підтримувалися раніше, як усередині країни, так й із зарубіжними друзями та партнерами. Ці процеси значно посилюють умотивованість європейців до опанування іноземних мов [2].

Сьогодні двомовне навчання визнано багатьма вченими Європи однією з можливостей найбільш ефективного опанування іноземних мов і водночас є суттєвою складовою культурної освіти. Значний вплив на розвиток двомовної освіти в Європі здійснює політика Європейського Союзу - відмова від пріоритету якоїсь із мов та орієнтація на рівноправне використання мов-партнерів [3].

Як науковий феномен термін «білінгвізм» означає співіснування двох мов і в науковій літературі розглядається з двох позицій: 1) соціальне явище; 2) індивідуальна характеристика особистості. Як соціальне явище білінгвізм - це специфічний стан суспільного життя, за якого спостерігається і визнається факт функціонування, співіснування двох мов у межах однієї держави [4, с. 7].

Розрізняють офіційний білінгвізм, який відображає ситуацію, коли відразу дві мови визнані державою на рівні офіційних унаслідок юридично закріплених норм або законів. Неофіційний білінгвізм відповідає ситуації, коли офіційно визнаною на законодавчому рівні є лише одна з двох мов, якою найчастіше послуговується населення цієї держави [4, с. 18].

Для України цінним є досвід європейських країн, де розвиток двомовної освіти пов'язаний не стільки з внутрішніми

процесами, скільки із загальною тенденцією до інтеграції, прагненням до діалогу та міжкультурної комунікації. Розвиток теорії і практики двомовної освіти відкриває шлях до активного інноваційного пошуку в цьому напрямі. У складі населення України спостерігається перевага двох етносів - українців (77,8%) та росіян (17,3%). Але в цілому в Україні зафіксовано представників більш як 130 етносів (згідно з переписом населення 2001 року). Українську мову вважають рідною 67,5% населення, для 29,6% рідною є російська мова. Чотири із двадцяти семи регіонів України переважно російськомовні (Севастополь, Крим, Донецщина та Луганщина). Учні та студенти мають однаково глибоко опанувати мову своєї сім'ї та державну мову. Зважаючи на велику кількість варіантів, йдеться не про пряме перенесення зарубіжного досвіду, а про глибоке осмислення та використання найбільш продуктивних ідей в умовах української школи [3].

Отже, актуальність цих ідей для України пов'язана з її прагнення до тісної взаємодії зі світовим співтовариством у вирішенні глобальних проблем людства, здійсненні гуманітарних проектів та в інших галузях міжнародної співпраці. Ця взаємодія зумовила підвищений інтерес до вивчення мов, що відкриває можливість скористатися перевагами відкритого суспільства[3].

Список використаних джерел

1. Вайнрах У. Одноязычие и многоязычие: Новое в лингвистике. Языковые контакты. - М.: Прогресс, 1982.
2. Електронний ресурс :
www.etno.us.org.ua/blog/glossary/18.html.
3. Зайцева Л.С. Білінгвізм як мовне та соціальне явище // Електронний ресурс :
www.msnauka.com/6_NITSB_2010/Philologia/59619.doc.htm.
4. Нікольська Н. Від розмаїття до взаєморозуміння. Іноземні мови в навчальних закладах // Педагогічна преса. - 2008. - 128 с.